

**Nationalmuseets
Naturvidenskabelige Undersøgelser**

**Makrofossilundersøgelser fra lokaliteten
ÅHM 3984, Bejsebakken**

Af Peter Hambro Mikkelsen

Makrofossilundersøgelser fra lokaliteten ÅHM 3984, Bejsebakken

Af Peter Hambro Mikkelsen

0. Resumé

Der er undersøgt 94 arkæobotaniske prøver fra Bejsebakken, hvoraf de 89 er dateret til germanertidsbebyggelsen, medens 7 er fra anlæg dateret til neolitikum. Den endelige arkæologiske beretning foreligger ikke, og resultaterne af indeværende undersøgelse er således ikke hæftet op på tolkningen af bebyggelsen. Undersøgelsen viste en stor variation blandt plantelevnene, Avnklædt Byg optræder i 86 fund, medens Rug optræder i 66 fund. Almindelig Hvede/Dværghvede er med 3 fund kun sporadisk forekommende. Havre optræder i 22 fund, men det kan ikke afgøres, om der er tale om Dyrket Havre eller Flyvehavre. Hør, som sandsynligvis har været dyrket pga. plantens olieholdige frø, findes i 11 prøver, medens Sæd-Dodder, som ofte findes sammen med Hørren, optræder i 3 prøver.

Der forekommer desuden en lang række andre planter i prøverne, hovedsagelig markkrudd og ruderatplanter. Flere af ukrudtsplanterne peger mod anvendelse af vinter- og vårdyrkede afgrøder. En del af de andre planter tyder imidlertid på udnyttelsen af fugtige eng- og hedeområder, enten i form af græsningsområder for dyrene eller i form af udnyttelse som tørv til brændsel.

1. Lokaliteten

ÅHM 3984 Bejsebakken er beliggende i Hasseris sogn, Hornum Herred, Ålborg amt. Sb.nr 51.¹

Bejsebakken, som er beliggende i den sydvestlige del af Ålborg, er en gammel kending i dansk arkæologi. Der blev foretaget gravninger i 1950'erne hvor der blev fundet spor efter en germanertidsbebyggelse, og siden da har man med anvendelse af metaldetektorer fundet store mængder metalgenstande fra vikingetiden. I 1999 blev der påbegyndt en større udgravningskampagne i forbindelse med et byggemodningsprojekt, dette udgravningsarbejde er afsluttet i år 2000. Den fundne bebyggelse dateres hovedsagelig til germanertid, men der er også fundet flere senneolitiske huse.

Landskabsmæssigt er Bejsebakken beliggende på et svagt og ned mod Limfjorden skrånende bakkeforløb og man har herfra kunnet dominere omgivelserne.

2. Undersøgelses formål og finansiering

Undersøgelserne er delvis udført som led i et delprojekt, der indgår i forskningsprojektet: *Agrar 2000: Det agrare landskab fra Kristi fødsel til det 21. århundrede*². Delprojektet er benævnt Forhistorisk og tidlighistorisk agrarøkonomi baseret på makrofossildata og har det formål – dels gennem nye analyser af planterester bevaret i arkæologisk sammenhæng og dels gennem en sammenfatning af eksisterende analyseresultater – at belyse afgrødevalg, dyrkningsstrategier og

¹ Dele af denne rapport er allerede udgivet som: *Makrofossilundersøgelser fra lokaliteten ÅHM 3984, Bejsebakken (NNU j.nr. A 4185) – foreløbige resultater*, NNU Rapport nr. 19, 2000.

² *Agrar 2000: Det agrare landskab fra Kristi fødsel til det 21. århundrede. Kvantitative estimater, regionalitet og årsager til forandringer*. Projektet er dels finansieret gennem Forskningsrådets forskningsprogram "Det Agrare Landskab i Danmark", dels af de deltagende institutioner. For yderligere oplysninger se f.eks. www.natmus.dk/agrar2000/

udnyttelsen af naturgivne planteressourcer i sen forhistorisk og tidlig historisk tid. Delprojektets rolle i AGRAR 2000 er således at levere modeller for den agrarøkonomiske udvikling indenfor hovedlandskabstyperne, der karakteriseres af bygdetyperne agerbygd, skovbygd og hedebygd (Møller 1997).

Da udgravningen af Bejsebakken opfyldte de opstillede betingelser for at kunne indgå i AGRAR 2000, blev nogle af analyserne af prøverne finansieret af projektet, medens de resterende analyser samt selve prøvetagningen og floteringen indgik i det almindelige udgravningsbudget.

3. Prøveudtagning og prøvebehandling

Der er udtaget og floteret prøver fra forskellige anlægstyper under hele udgravningsforløbet. Syv af de undersøgte prøver er udtaget i neolitiske huse, men da det ikke fremgik af markeringer på selve prøven er disse i enkelte tilfælde analyseret på lige fod med prøverne fra yngre jernalder. Resultaterne herfra fremgår af tabel 1.

Det forkullede materiale er fremkommet vha. flotering. Der er anvendt 0,5 mm net i bunden af floteringsapparatets indsats og efter floteringen er grovresten gemt til yderligere undersøgelse. Selve floteringsprøven er efter tørring hældt på kaffeposer.

I analyselaboratoriet er prøverne volumenmålt og herefter gennemset i et Olympus SZH 10 stereomikroskop. Indtil videre er 328 prøver af det floterede materiale kursorisk gennemset, medens 94 prøver er færdiganalyseret, se bilag 2.

Grovresten, som er den del af prøven som ikke flyder oven på vandet under flotationen, men bliver liggende nede i indsatsen, er gennemset i >2 mm-størrelse. Dette er foretaget for dels at undersøge floterinyens effektivitet i forhold til hvor mange kornkerner som blev fundet, dels for at undersøge om der var andre arkæologiske genstande til stede, såsom keramik, glasfragmenter, metaller, knogler etc.

4. Identifikation

Sortering og identifikation er forestået af P. Mose Jensen, P. H. Mikkelsen og D.E. Robinson. Med henblik på identifikation af korn og frø er anvendt er række opslagsværk, f.eks. Beijerinck 1947 og van Zeist 1968. Desuden er anvendt komparative samlinger på Moesgård og NNU, samt råd og dåd fra J. Harild, P.S. Henriksen, S. Karg og A. Moltsen fra NNU.

5. Anlægstyper

Der er hovedsagelig udtaget prøver fra to forskellige anlægstyper, henholdsvis grubehuse og stolpehuller.

Grubehuse

Grubehuse er karakteriseret ved en oval eller rektangulær nedgravning i undergrunden, og kan være anvendt til f.eks. værkstedshuse eller regulær beboelse. Der vil ofte være et ildsted i grubehuset, og det må derfor påregnes, at der kan være sket en fødetilberedelse. Efter grubehusets funktionstid ophører sker der en gradvis opfyldning af den nedgravede grube. Denne opfyldning betyder, at der kan forekomme en "forurening" i forhold til samtidigheden af det forkullede materiale fundet i fylden. Det er derfor vigtig, at prøverne tages så tæt på eller (helst) i direkte forbindelse med det oprindelige gulvlag. I gulvlaget, dannet under husets funktionstid, afspejler fundene de aktiviteter, som er foregået i det enkelte grubehus.

Stolpehuller

Ved prøver udtaget i stolpehuller bør man være opmærksom på flere forhold. Ved nedgravningen af stolpen kan man have skåret ned gennem et eksisterende kulturlag. Det opgravede jord kan således indeholde gammelt forkullet materiale, som (evt. sammenblandet med undergrundssand) lægges ned i stolpehullet igen for at støtte stolpen. Efter stolpens funktionsperiode er overstået kan den enten trækkes op eller blive stående til den rådner bort. Hvis den trækkes op kan et omgivende øvre lag skride ned i hullet (dette lag skulle så indeholde forkullede rester fra stolpens funktionsperiode), hvis stolpen derimod rådner væk kan der ske en gradvis nedsivning af jord i stolpehullet. Det er derfor vigtigt at forsøge at skelne mellem stolpehulopfyldning og stolpesporsopfyldning – såfremt det kan lade sig gøre (Engelmark 1985).

6. Det botaniske indhold i de neolitiske prøver

x-nummer	x 744	x 1494	x 1827	x 2117	x3702	x3706	x4463	x-nummer
Vol. ubehandlet (l.)	11	3	10	11	12	12	12	Vol. ubehandlet (l.)
Floteret (ml.)	7	8	10	10	6	5	4	Floteret (ml.)
Hordeum vulgare vulgare	3	16	-	2	-	-	-	Byg, Avnklædt
Hordeum vulgare nudum	-	-	49	-	-	-	87	Byg, nøgen
Triticum dicoccum, rachis	-	-	-	-	-	-	2	Avnbasedele, Emmerhvede
Triticum, rachis	-	-	-	-	-	-	3	Avnbasedele, dækket hvede.
Rachis, indet.	-	-	-	-	-	-	2f	Aksled, indet
Triticum dicoccum	-	-	-	-	-	-	1f	Emmerhvede
Cerealia indet, fragment	-	-	-	-	-	3	170	Korn, ubestemt, fragment
Cerealia indet	18	55	58	12	-	-	3	Korn, ubestemt
Allium cf. Ursinum	-	-	-	-	-	1	-	Løg, cf. Ramsløg
Bromus sp.	-	-	1	-	-	-	3f	Hejre sp.
Carex sp.	-	-	-	-	-	-	8f	Star sp.
Cerastium sp.	-	-	-	-	-	-	1	Hønsetarm sp.
Cerastium cf	-	-	-	-	-	-	11	Hønsetarm cf.
Chenopodium album	31	5	10	-	5	-	43+8f	Hvidmelet Gåsefod
Chenopodium sp.	-	-	-	-	2	-	13+30f	Gåsefod sp.
Corylus avellana, skal	1	-	-	-	-	-	1f	Hassel
Euphrasia/Odontites cf.	-	-	-	-	-	-	1	Øjentrøst/Rødtop cf.
Galium boreale	-	-	-	-	-	-	1	Trenervet Snerre
Plantago lanceolata	-	-	-	-	-	-	3+3f	Lancet-Vejbred
Poaceae	-	-	3	-	-	-	36	Græsfamilien
Polygonum convolvulus	-	-	-	-	-	-	19+64f	Snerle-Pileurt
Polygonum aviculare/convol.	-	2	-	-	-	-	-	Vej/Snerle-Pileurt
Polygonum lap/pers.	-	6	1	-	-	-	11+8f	Knudet/Fersken-Pileurt
Polygonum sp.	-	-	-	-	-	-	1	Pileurt sp.
Quercus	-	-	-	-	1f	2f	-	Agern
Rumex acetosella	-	-	-	-	-	1	2	Rødknæ
Solanum nigrum	-	-	-	-	-	-	2	Sort Natskygge
Solanum nigrum cf.	-	-	-	-	-	-	1f	Sort Natskygge cf.
Stellaria sp.	-	-	-	-	-	-	1f	Fladstjerne sp.
Thymus sp.	-	-	-	-	-	-	2	Timian sp.
Veronica sp.	-	-	-	-	-	-	10	Ærenpris sp.
Indet	1	2	2	-	-	1	34	Ubestemt
Trækul/rodfragmenter	x	x	x	x	xx	xx	x	Trækul/rodfragmenter
Flintafslag	60	-	-	154	-	-	-	Flintafslag
Keramikfragment	-	-	x	x	-	-	-	Keramikfragment
Knogle - tandfragmenter	-	-	1	-	-	-	-	Knoglefragmenter

Tabel 1. Prøver fra neolitiske bebyggelse på Bejsebakken.

X 4463 skiller sig klart ud fra de øvrige neolitiske prøver og flere af de forskellige ukrudtsarter er ikke før set i neolitikum, dette gælder f. eks, *Solanum nigrum*, Sort Natskygge og *Plantago lanceolata*, Lancet-vejbred, hvis tidligste optrædende angives til bronzealderen (Jensen 1985). Det forholdsvise store antal af Nøgen Byg og et hasselfragment peger på en neolitisk datering, men det kan ikke ses bort fra, at x 4463 kan være forurennet eller fejldateret.

7. Det botaniske indhold i jernalderprøverne – de dyrkede arter

Den helt dominerende afgrøde i de undersøgte prøver udgøres af *Hordeum vulgare vulgare*, Avnklædt Byg. Denne afgrøde blev fundet i 86 ud af 89 prøver, medens *Secale cereale*, Rug, som optræder i 66 prøver, er den næst mest hyppigt forekommende afgrøde. *Hordeum vulgare nudum*, Nøgen Byg, forekommer i 2 af prøverne. Denne type Byg forsvinder stort set i løbet af romersk jernalder, og er et særsyn for germansk jernalders vedkommende.

Af øvrige kornsorter ses *Triticum aestivum/compactum* i 3 prøver med sammenlagt 14 kerner, *Triticum diccocum* cf., Emmerhvede cf. i 1 prøve med 1 kerne og *Triticum* sp, Hvede sp. i 1 prøve med 8 kerner og endelig *Triticum* cf., Hvede cf., i 6 prøver med 33 kerner.³ Hvede er en forholdsvis sjælden forekommende afgrøde i den sene del af jernalderen og fundbilledet fra Bejsebakken synes at bekræfte dette (Hvad med evt. forurening fra de neolitiske aflejringer/anlæg?).

Cerealia indet, ukendt korn, optræder i stort set alle prøverne, dvs. uidentificeret kornkerner samt cerealia fragmenter, dvs. fragmenterede kornkerner. Dette skyldes dårlige forkulnings- og bevaringsforhold, hvor sønderbrudte og ”poppede” kerner ikke er et særsyn. Kornfragmenterne er optalt fra sigtning af prøver i 1 mm. fraktionen og derover. Der er tale om store mængder af ukendte og fragmenterede kornkerner, fordelt med henholdsvis 34475 kornfragmenter og 14867 uidentificerede kerner, sammenlagt 49342. Dette skal ses mod 19348 Bygkerner og 7959 Rugkerner, sammenlagt 27307 stk., se diagram 1.

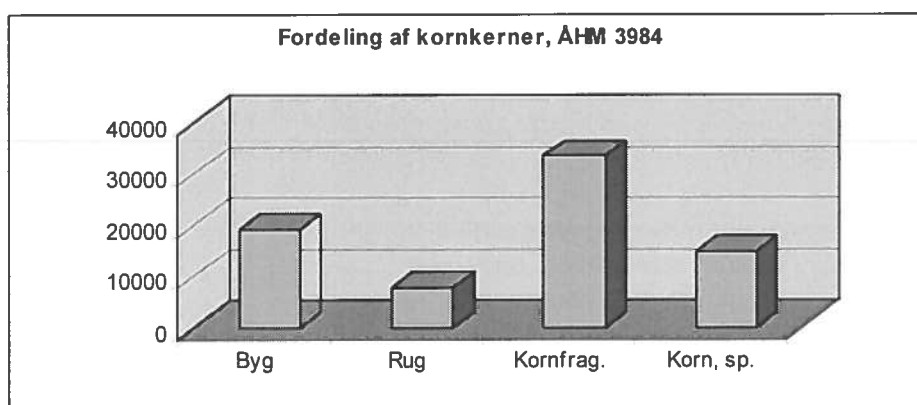


Diagram 1. Sammenligning mellem Byg, Rug, kornfragmenter og uidentificerede kornkerner.

I x 7536 var der store mængder af meget velbevaret Byg i prøven, heriblandt mange fragmenterede stykker, som det alligevel var muligt at identificere. Med udgangspunkt i bevarede spidser af kernerne er det opgivne antal Bygkerner sat til

³ Ved angivelse af *Triticum diccocum* cf. er der tale om, at det sandsynligvis er denne plante, med angivelsen *Triticum* sp. menes, at der er tale om en plante indenfor Hvedefamilien.

6626. Der optræder forholdsvis mange Havrekerner i denne prøve, med hele 75 kan der være tale om, at det drejer sig om Dyrket Havre, men dette kan, som det fremgår nedenfor, ikke endeligt afgøres. *Raphanus raphanistrum*, Kiddike, optræder med hele 18 kapselfragmenter, det er langt det største antal, som er fundet i en enkelt prøve. Ellers er x 7536 karakteriseret ved at være meget ren, med kun ganske få ukrudtsfrø i forhold til antal kornkerner, 126 (inc. 76 Havrekerner) mod 6626 Bygkerner.

Der blev kun identificeret forholdsvis få aksled fra henholdsvis Byg og Rug. Fra Byg blev der i 13 prøver fundet 128 aksledsstykker, medens Rug i 17 prøver havde 139 aksled. Der er hovedsagelig tale om aksledsfragmenter med en eller to aksled pr. fragment. Der forekommer ikke noget bemærkelsesværdigt højt antal aksled i nogen af prøverne, men den kraftige forkulning, som de ”poppede” kornkerner vidner om, kan indebære, at aksleddene er tilintetgjort under forkulningsprocessen. De manglende aksled kan også være udtryk for, at kornkernerne er blevet tærsket og effektivt rensset inden forkulningen – en sådan tolkning kan understøttes af de generelt lave antal ukrudtsfrø som findes i prøverne.

Havre udgør identifikationsmæssigt et særligt problem, idet en bestemmelse til Dyrket Havre eller Flyvehavre kun kan foretages, når den nederste del af avnerne med den såkaldte ”suckermouth” er bevaret (van Zeist 1968. Imidlertid vil denne del af avnerne ofte ødelægges enten under bearbejdningen af afgrøderne eller også under forkulningen. Således er der ingen af de 22 prøver, hvor Havrekærner optræder, hvor denne del er bevaret. Til gengæld er der i x 1550 fundet hele 166 Havrekærner. Et så stort antal indikerer sandsynligvis, at der her er tale om Dyrket Havre.

Blandt de øvrige plantearter sås enkelte, som har været dyrket. Det drejer sig først og fremmest om *Linum usitatissimum*, Hør. Denne plante, som optræder i 11 prøver, er ikke antalsmæssigt stærkt repræsenteret i de enkelte prøver. Dette kan ikke mindst skyldes, at de olieholdige frø ofte vil blive meget hårdt behandlet under en forkulningsproces. *Camelina sativa*, Sæd-Dodder, er sandsynligvis også dyrket i germansk jernalder, men denne plante vil ofte forekomme sammen med Hørren i marken. Sæd-Dodder er tilpasset Hørrens vækst og behandling og da den samtidig også er olieholdig som Hør, er den sandsynligvis set som en nytteplante.

8. Det botaniske indhold i jernalderprøverne – ukrudtsfrøene

I tabel 2 ses en samlet oversigt over hvor hyppigt de forskellige ukrudtsarter optræder i fundene. For antal i de enkelte prøver henvises til tabel 3.

1 <i>Allium</i> cf. <i>Ursinum</i>	2 <i>Anthemis</i> cf.
1 <i>Anthemis</i> <i>arvensis</i>	2 <i>Calluna</i> , bladfragment
1 <i>Aphanes</i> <i>arvensis</i>	2 <i>Calluna</i> sp.
1 <i>Arrhenatherum</i>	2 <i>Cerastium</i> cf.
1 <i>Avena</i> / <i>Bromus</i>	2 <i>Cerastium</i> / <i>Stellaria</i>
1 <i>Ballota</i> <i>nigra</i>	2 <i>Corylus</i> <i>avellana</i> , skal
1 <i>Brassica</i> / <i>Raphanus</i> (indmad)	2 <i>Galium</i> sp.
1 <i>Brassica</i> / <i>Fabacea</i>	2 <i>Gentianella</i> sp.
1 <i>Bromus</i> / <i>Avena</i>	2 <i>Lamiaceae</i>
1 <i>Caltha</i> <i>palustris</i>	2 <i>Leucanthemum</i> <i>vulgare</i>
1 <i>Camelina</i> cf. <i>alyssum</i>	2 <i>Linum</i> <i>catharticum</i>
1 <i>Camelina</i> cf. <i>microcarpa</i>	2 <i>Menyanthes</i> sp.
1 <i>Camelina</i> sp.	2 <i>Ornithopus</i> <i>perpusillus</i>
1 Cf. <i>Camelina</i> sp.	2 <i>Poa</i> <i>annua</i> cf.
1 <i>Carduus</i> / <i>Cirsium</i>	2 <i>Poaceae</i> cf.
1 <i>Centaurea</i> cf. <i>jacea</i>	2 <i>Polygonum</i> <i>lap/pers.</i> cf.

1 Centaurea cf.	2 Prunella vulgaris
Chenopodium/Caryophyllaceae	2 Scleranthus sp.
1 (indmad)	2 Sieglingia decumbens cf.
1 Chenopodium cf.	2 Silene cf. alba
1 Cyperaceae	2 Silene sp.
1 Epilobium sp.	3 Avena cf.
1 Erodium cicutarium	3 Camelina sativa
1 Fumaria officinalis	3 Carex cf.
1 Galium aparine	3 Cenococcum
1 Galium cf. spurium	3 Cruciferae sp.
1 Galium verum/boreale	3 Euphrasia/Odontites cf.
1 Galium/Veronica	3 Myosotis sp.
1 Geranium cf. sylvaticum	3 Raphanus raphanistrum, frø
1 Geranium/Trifolium sp. cf.	3 Veronica sp.
1 Glechoma hederacea	3 Viola sp.
1 Hippuris vulgaris	4 Asteraceae
1 Hippuris sp. Cf.	4 Centaurea sp.
1 Juncus sp.	4 Erica tetralix, bladfragment
1 Lamiaceae cf.	4 Stellaria sp.
1 Lamium sp.	5 Agrostemma githago
1 Lithospermum arvense	5 Brassica sp.
1 Luzula cf.	5 Carex liporina
1 Lysimachia nemorum	5 Caryophyllaceae
1 Claviceps sp.	5 Cerastium sp.
1 Mentha cf.	5 Euphorbia helioscopia
1 Myrica gale, cf.	5 Lychnis flos-cuculi
1 Odontites sp.	6 Anthemis cf. cotula
1 Pedicularis sylvatica	6 Calluna vulgaris
1 Plantago cf.	6 Mentha sp.
1 Plantago major	7 Bromus sp.
1 Polygonum aviculare cf.	7 Plantago lanceolata
1 Polygonum cf. convolvulus	8 Chenopodium/Stellaria (indmad)
1 Polygonum/Carex (indmad)	8 Fabaceae cf.
1 Polygonaceae/Carex	8 Galeopsis sp.
1 Potentilla anserina	8 Geranium sp.
1 Potentilla argenta	8 Lapsana communis
1 Potentilla cf. argenta	10 Anthemis cotula
1 Potentilla argenta/intermedia	10 Stellaria media
1 Potentilla erecta	11 Linum usitatissimum
1 Potentilla recta	11 Veronica hederifolia
1 Potentilla cf. recta	12 Rumex sp.
1 Prunella sp.	15 Poa annua
1 Ranunculus acris	16 Polygonum aviculare
1 Ranunculus cf. acris	16 Polygonum aviculare/convol.
1 Ranunculus repens/acris/bulbosus	16 Polygonum sp.
1 Rhinanthus sp.	17 Polygonaceae
1 Rosaceae	18 Raphanus raphanistrum, kapsel
1 Rumex acetosella cf.	18 Trifolium sp.
1 Rumex cf.	19 Luzula sp.
1 Scorzonera humilis	20 Sieglingia decumbens
1 Senecio cf. aquaticus	21 Myrica gale
1 Silene alba	22 Anthemis sp.
1 Silene dioica	22 Avena sp.
1 Silene dioica/alba	25 Potentilla sp.
1 Silene cf. nutans	

1 Silene noctiflora	25 Spergula arvensis
1 Silene cf. noctiflora	36 Polygonum convolvulus
1 Silene/Melandrium	40 Euphrasia/Odontites
1 Stellaria cf. poacea	47 Rumex acetosella
1 Suaeda maritima	50 Poaceae
1 Trifolium cf. pratense	51 Chenopodium sp.
1 Trifolium cf. repens	51 Fabaceae
1 Trifolium cf.	56 Polygonum lap/pers.
1 Urtica dioica	73 Carex sp.
1 Valeriana dioica cf.	76 Chenopodium album
	81 Ubekendt

Tabel 2. Antal prøver hvori de enkelte taxa optræder.

Et stort antal af ukrudtsarterne optræder kun i forholdsvis få prøver, heriblandt hele 80 prøver, hvor den pågældende taxa kun optræder en enkelt gang. I diagram 2 ses en oversigt over fordelingen mellem prøver og ukrudtsarter.

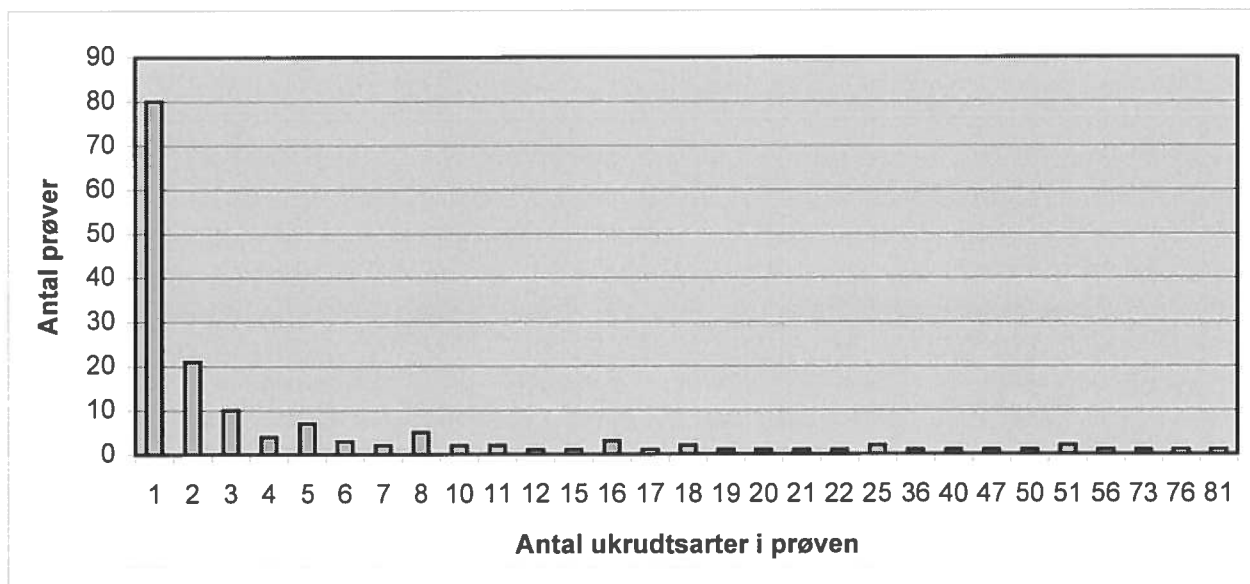


Diagram 2. Fordelingen af antal taxa i de enkelte prøver.

Det fremgår af tabel 2 og 3, at der er fundet en ganske stor mængde af ukrudtsfrø i prøverne fra Bejsebakken. Ukrudtsplanterne er nyttige til at nærbestemme de naturgivne betingelser i bebyggelsens område (Jones 1988). Således kan *Plantago lancaolata*, Lancetbladet Vejbred, findes ved overdrev, skrænter, marker, vedvarende græsmarker og ruderater (Frederiksen et al 1950, Hansen 1993). I det følgende vil nogle af ukrudtsfrøene kort præsenteres, men da det er vigtigt at erindre, at mange planter kan vokse i forskellige økologiske variabler, findes i bilag 1 en mere udførlig gennemgang af alle ukrudtsplanterne.

Der er flere prøver med henholdsvis *Calluna vulgaris*, Alm. Hedelyng og *Erica tetralix*, Klokkelyng. Begge planter kan anvendes til foder eller f.eks. tagdækning, strøelse i stalde etc. Også andre planter hører hjemme på heden som f.eks. *Sieglingia decumbens*, Tandbælg, som ligeledes forekommer i hedemoser og fugtige heder samt overdrev. Der inkonsekvent brug af kursiv for de latinske plantnavne – de danske plantnavne skal allesammen tjekkes mod Hansen for at få en konsekvent stavemåde brug af bindestreg osv.

Myrica gale, Pors, forekommer i 21 prøver. Der er en busk som forekommer på næringsfattig, fugtig bund, især i moser og grøfter i heder og klitheder. Planten kan bl.a. anvendes til ølfremstilling og til farvning af klæde.

Carex sp., Star, som med en forekomst i 73 af prøverne er næsthøypigst plante, er en meget stor familie med 57 arter i den moderne danske flora (Hansen 1993). Star er vanskelig at identificere til art og der kan skelnes mellem flere typer såsom flade og trekantede frø, disse grupper ses i bilag 2.

En plante som trives i fugtige omgivelser er f.eks. Engkabbeleje, *Caltha palustris*. Denne plante er svagt giftig og findes fortrinsvis på fugtige enge og kan bringes til huse i forbindelse med høslet. Fra samme prøve findes *Lychnis flos-cuculi*, Trevekrone, som i lighed med Engkabbeleje findes i fugtige enge.

En stor del af de fundne planter kan henføres til agerjord/ruderater. Dette gælder ikke mindst for den høypigst forekommende ukrudtsplante i prøverne, *Chenopodium album*, Hvidmelet Gåsefod. Denne plante forekommer især på velgødet jord, omkring bebyggelser, i agerjorden og på ruderater. Planten er et meget skadelig ukrudt i vårsædsmarker. Også *Euphorbia helioscopia*, Skærm-Vortemælk, optræder i forbindelse med åbne eller sent såede vårsædsafgrøder, hvilket også gør sig gældende for *Fumaria officinalis*, Læge-Jordrøg.

Polygonum convolvulus, Snerle pileurt, er knyttet til de dyrkede kornmarker og er almindeligt forekommende i vårsæden, hvorimod *Polygonum lapathifolium*, Blegbladet Pileurt, som også kan være meget skadelig i lave, vandlidende vårsædsmarker, tillige kan ses i vintersædsmarker. Det samme gør sig gældende for *Polygonum persicaria*, Ferskenbladet Pileurt.

Raphanus raphanistrum, Kiddike, som er en typisk sommerannuel plante der ofte findes sammen med vårbyg, forekommer fortrinsvis på tørre, sandede og kalktrængende marker. Den optræder i alle vårsåede afgrøder og er et stort problem for vårsæden. For øvrigt vidner fundet af Kiddike om de påvirkninger prøverne planterne har gennemgået før, under og efter forkulningen, idet der er fundet 18 prøver med kapselfragmenter og kun 3 med frø. Alt andet lige er kapslerne mere modstandsdygtige mod ydre påvirkning end for frøenes vedkommende, der ”mangler” således en del frø.

Spergula arvensis, Alm. Spergel, kan optræde i uhyre store mængder i vårsædsmarker. Den har været værdsat i stubmarkerne som foder for fårene.

Nogle af planterne findes fortrinsvis i vintersåede marker. Dette gælder således for *Anthemis arvensis*, Ager-Gåseurt, som er et almindeligt ukrudt især i tørre, kalktrængende og udpinte jorder. *Aphanes arvensis*, Alm. Dværgløvefod, findes ligeledes fortrinsvis i vintersædsmarker og græsmarker med svagt kalktrængende jorder. *Poa annua*, Enårig Rapgræs, kan optræde meget ondartet i vintersædsmarker og *Polygonum aviculare*, Vej-Pileurt, er høypigt forekommende i åbne vintersædsmarker og i Hørmarker, sjældnere i vårsædsmarker.

Rumex acetosella, Rødknæ, som forekommer i halvdelen af prøverne, optræder gerne på magre jorder og forekommer i alle afgrøder, men i et større antal i vintersåede end vårsåede marker. Planten optræder i større mængde i tre prøver, henholdsvis x 2541 (49), x 3894 (46+4f) og x 8048 (62). Samstemmende for de tre prøver er et højt indhold af Rug i forhold til Byg, med henholdsvis 926-161, 56-3 og 1473-383.

Endelig optræder *Agrostemma githago*, Klinte, i 5 af prøverne. Denne ukrudtsplante er ofte sat i forbindelse med vintersåede marker, men den kan også forekomme i de vårsåede. Klinte begynder først at optræde i større tal i løbet af den sene del af germanertid og vikingetiden.

En enkelt plante kan henføres til strandengen, det drejer sig om *Suaeda maritima*, Strand-Gåsefod.

9. Vår og vinterafgrøder

Med forekomsten og fordelingen af ukrudtsplanter som Kiddike, Klinte og Rødknæ tyder på, at der har været anvendt vår og vinterafgrøder på markerne ved Bejsebakken. Det skal hertil medgives, at en korrespondensanalyse ikke har vist noget entydigt billede i fordelingen af arterne i de forskellige prøver. Dette skyldes ikke mindst, at halvdelen af arterne kun optræder en enkelt gang i prøverne. Men ved en parallelisering til tilsvarende frø fra Snorup og Drengsted er en tolkning af forekomsten af vinterafgrøde sandsynlig, men kan ikke afgøres med sikkerhed (Mikkelsen 2000). Hertil er undersøgelsesmaterialet ikke egnet. Anvendelsen af vinterafgrøder give en dyrkningsmæssig sikkerhed, idet man allerede pløjer ageren om efteråret, hvor både okser og bonde er i god "foderstand". Dette bevirker, at man ikke længere skal presse hele sin arbejdsindsats ind i forårsperioden, med de risici for dårligt vejr, som vil kunne hindre en effektiv og jordbehandling.

10. Andre fund

Der blev fundet en del keramikfragmenter og flintafslag samt henholdsvis brændte og ubrændte knoglefragmenter. Desuden blev der i flere tilfælde fundet fiskeknogler. Der blev ikke fundet glasperler eller andre former for genstandsmateriale. Grovresten blev rutinemæssigt afsøgt med magnet, men det magnetiske materiale, som blev opfanget, er ifølge konservator Helle Strehle, Moesgaard, ikke fra jern eller smedeskæl.

11. Sammenfatning og tolkning

Undersøgelsen har påvist en stor mængde af forskellige ukrudtsplanter sammen med de dyrkede afgrøder. Byg dominerer kraftigt over Rug i prøverne, der kan muligvis forekomme Dyrket Havre mens Hvedekernerne kun optræder i et meget lille antal (evt. forurening!). Desuden forekommer Hørfrø i 11 prøver, men kun i form af enkelte frø.

Ved at undersøge forekomsten af aksled fra kornaksene kan man få indblik i hvordan kornafgrøden er blevet behandlet i tærskning og rensningsprocessen. Alle behandlingstrin i forbindelse med afgrøden, (høst, indsamling, tærskning, sigtning, formaling, anvendelse til mad/foder) vil afsætte sit eget kendetegn i forhold til prøvesammensætningen (Hillman 1984). Forekomsten af aksled kan derfor benyttes til både at identificere kornsorten idet aksleddene er forskellige sorterne imellem og til at afgøre om fundet repræsenterer tærskaffald eller et andet trin i bearbejdningsprocessen.

Det lave antal aksled, som må siges at kendetegne hovedparten af prøverne, kan meget vel afspejle den type anlæg, som fundene stammer fra. Hovedparten er fra grubehuse og denne type anlæg er formodentlig ikke særlig velegnede til at udføre tærskning eller rensning af korn. Disse aktiviteter er formodentlig foregået enten udendørs eller i en anden type bebyggelse som f.eks. et langhus, og herefter bragt til grubehuset til den endelige madforberedelse. 54 af prøverne indeholder således ingen aksledsstykker hvilket kunne tyde på, at det som ofte har været rensede afgrøder som man har haft i grubehusene, og generelt er det samlede antal aksled i de enkelte prøver lavt.

Der forekommer eksempler på giftige planter som Engkabbeleje, der kan være bragt til Bejsebakken i forbindelse med høstet. Dette kan understøttes af den (mulige)

tilstedeværelse af *Senecio cf. aquaticus*, Vand-Brandbæger, som findes ved sø- og åbredder, i dynd- og kulturenge.

Forekomsten af Alm. Hedelyng, Klokkelyng og Pors er en indikation på, at der har været hedeområder i nærheden af Bejsebakken. Planteresterne kan være bragt til pladen i form af slået lyng til foderbrug for husdyrene eller som lyngtørv anvendt til brændsel eller tagdækning.

Blandt ukrudtet er en del arter, som foretrækker vårsåede marker, der kan klare sig under forholdsvis fugtige forhold og som trives godt under svagt kalktrængende forhold. Vårsåede afgrøder i form af Avnklædt Byg dominere afgrøderne, men der er også en stor sandsynlighed for tilstedeværelse af vinterdyrket Rug.

12. Litteraturliste

- Beijerinck, W. 1947: *Zadenatlas der Nederlandsche Flora*. Wageningen.
- Engelmark, R. 1985: Carbonized seeds in postholes - a reflection of human activity. *Iskos* 5. pp 205-209.
- Frederiksen, H. & P. Grøntved, H.I. Petersen 1950: Ukrudt og ukrudtbekæmpelse. Det Kgl. Danske Landhusholdningsselskab. København.
- Hansen, K. 1993: *Dansk feltflora*. 1. udgave, 6. oplag. København.
- Hillman, G. 1984: Interpretation of archaeological plant remains: The application of ethnographic models from Turkey. I: W. van Zeist & W.A. Casparie (eds.): *Plants and Ancient Man*. Rotterdam. pp 1-41.
- Jessen, K. & J. Lind 1922: *Det Danske Markukrudts Historie*. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Skrifter, naturvidensk. og mathem. Afd., 8 Række, VIII. København.
- Jones, M. 1988: The Arable Field: A Botanical Battleground. I: M. Jones (ed.): *Archaeology and the Flora of the British Isles. Human influence on the evolution of plant communities*. Oxford University committee for Archaeology Monograph Number 14. Botanical Society of the British Isles, Conference Report Number 19. Oxford University Committee for Archaeology. pp 86-92.
- Korsmo, E. 1926: Ogräs. Ogräsarternes liv och kampen mot dem i nutidens jordbruk. Stockolm.
- Mikkelsen, P. Hambro 1998: *Markens grøde – driftsformer og dyrkningsstrategier i jernalderens agerbrug. Arkæobotaniske undersøgelser af skaktovnsanlæg fra 1. til 8. årh. e.Kr.* Århus Universitet. Upubliceret Ph.d.-afhandling.
- Mikkelsen 2000 ?
- Møller, P.G. 1997: Kulturhistorisk inddeling af landskabet: Kulturhistorien i Planlægningen. Miljø- og Energiministeriet. Skov- og Naturstyrelsen.
- Pals, J.P. & B. van Geel 1976: Rye cultivation and the presence of cornflower (*Centaurea cyanus* L.). *Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek*. pp 199-204.
- Robinson, D.E. & P. Hambro Mikkelsen 1994: Arkæobotaniske undersøgelser af forhistoriske bopladser. *AUD* 1993. pp 7-19.
- van Zeist, W. 1968: Prehistoric and early Historic Food Plants in the Netherlands. *Palaeohistoria*. Vol XIV. pp 41-174.

Håndbog

Ukrudtsbekæmpelse i landbruget. Forskningscenter Flakkebjerg. Afdelingen for Plantebeskyttelse. 1998. 3. udgave.

Bilag 1

Identificerede ukrudtsplanter

- Agrostemma githago* L. Klinte. 30-90 cm høj (40-80 cm), omkring 200 frø pr. plante. Blomstring og frømodning juni-august. Hovedsagelig vinterannuel, findes i visse egne af Jylland i vårsæd. Tidligere en meget frygtet ukrudtsplante i vintersæden. Må ikke bruges til opfodring, da planten er meget giftig. Klinte stille større fordringer til jordens kvalitet end rugen, og i dårlig, sandet, fugtig jord trives den ikke. Agerjord, ruderater. Medtaget fordi Klinte har været anvendt som indikator for vinterannuelle afgrøder. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993, Jessen & Lind 1922)
- Anthemis arvensis* L. Ager-Gåseurt. 15-40 cm høj, omkring 4400 frø pr. plante. Blomstrer juni-august. Sommer og vinterannuel. Almindeligt ukrudt i tynde vintersædsmarker, især på tørre, kalktrængende og udpinte jorder. Agerjord, vejkanter, ruderater. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Anthemis cotula* L. Stinkende Gåseurt. 25-50 cm høj, , omkring 1.200 frø pr. plante. Blomstrer juni-september. Sommerannuel. Leret jord ved bebyggelse, vandhuller og gadekær, ruderater. (Hansen 1994, Korsmo 1926)
- Aphanes arvensis* L. Alm. Dværgløvefod. 5-15 cm høj. Blomstrer i juli-september. Som regel vinterannuel. Findes fortrinsvis i vintersæd og græsmarker med svagt kalktrængende jorder. Agerjord. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Ballota nigra* L. Tandbæger. 40-90 cm høj. Blomstrer juli-september. Omkring bebyggelse og på ruderater. (Hansen 1993)
- Calluna vulgaris* (L.) Hull. Hedelyng. 20-60 cm, blomstrer august-september. Flerårig. Heder, klitheder, hedemoser, tørre dele af højmoser. (Hansen 1993)
- Caltha palustris* L. Eng-Kabbeleje. 15-30 cm høj (15-40 cm), omkring 2.800 frø pr. plante. Blomstrer april-maj. Flerårig. Besværligt ukrudt i vandlidende græsmarker, trives på næringsrige områder og kan bringes til huse som bifangst ved høslet. Forefindes ved våd bund, i dyndeng og ved grøfter. Svagt giftig. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993, Korsmo 1926)
- Camelina sativa* (L.) Crantz. Sæd-Dodder. Omkring 40.000 frø pr. plante. Blomstrer juni-juli, frøene modnes august sammen med Hørplanten. Er tæt forbundet med Hør dyrkning, og frøene er olieholdige. (Frederiksen et al. 1950)
- Carex leporina* L. Hare-Star. 15-40 cm høj, blomstrer juni-juli. Enge, overdrev, skovlysninger. (Hansen 1993)
- Chenopodium album* L. Hvidmelet Gåsefod. 25-80 cm høj (30-70 cm), gennemsnitlig omkring 3.100 frø pr. plante (20.000 frø), dog frodige eksemplarer helt op til 40.000 frø. Blomstrer og frømodning juni-oktober. Udpræget sommerannuel, meget skadelig ukrudt i vårsædsmarker. Især på velgødet jord. Omkring bebyggelse, agerjord og ruderater. (Ukrudtsbekæmpelse i landbruget 1998, Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993, Jessen & Lind 1922)
- Erica tetralix* L. Klokkelyng. 10-30 cm høj, blomstrer juli-august. Flerårig. Hedemoser, højmoser, fugtige heder, klitheder. (Hansen 1993)
- Erodium cicutarium* (L.) L'Hér. Hejrenæb. 10-30 cm høj, 200-600 frø pr. plante. Blomstrer april-juli. Sommer og vinterannuel. På let og mager jord kan den optræde som ukrudt i vårsæden. Agerjord, sandmarker, grå klitter, strandvolde. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Euphorbia helioscopia* L. Skærm-Vortemælk. 10-30 cm (10-40 cm) høj stængel, omkring 650 frø pr. plante, blomstrer i maj-september. Udpræget sommerannuel. Optræder i åbne og/eller sent såede sommerafgrøder. Agerjord, haver og ruderater. (Ukrudtsbekæmpelse i landbruget 1998, Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993).
- Fumaria officinalis* L. Læge-Jordrøg. 10-30 cm høj (10-40 cm). 300-1600 frø pr. plante. Blomstrer maj-august. Sommerannuel, kan dog klare sig i milde vintre. Ret almindelig som ukrudt i forårssåede afgrøder, især i vårsæd på gode kalkholdige jorder. Agerjord. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Galium aparine* L. Burre-Snerre. 30-100 cm høj, omkring 360 frø pr. plante. Blomstrer juni-september. Enårig, sommer og vinterannuel, løvskove, stenede strandvolde, agerjord, gærder, krat, ruderater, haver. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)

- Glechoma hederacea* L. Korsknop. 10-25 cm høj, blomstrer april-juni. I skov og kratkanter, skovlysninger, levende hegn, tørveholdige enge, i haver, vejkanter. (Hansen 1993)
- Hippuris vulgaris vulgaris* L. Vandspir, Hestehale. 20-80 cm høj, blomstrer juni-august. Flerårig vand eller sumpplante. Vandhuller grøfter, bække. (Hansen 1993)
- Lapsana communis* L. Haremad. 50-100 cm høj. Blomstrer juni-august. Sommer og vintersannuel. Skove, hegn, agerjord, haver. (Hansen 1993)
- Leucanthemum vulgare* Lam. Hvid Okseøje. 20-70 cm høj, omkring 2000 frø pr. plante. Blomstrer i juni-juli. Græsmarker, kulturrenge, skrænter, vejkanter (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Linum catharticum* L. Vild Hør. 5-25 cm, blomstrer juni-august. Sommer og vinterannuel. Skrænter, overdrev, kær, vejkanter, kridtgrave. (Hansen 1993) Kun fundet i brønd.
- Lithospermum arvense* L. Ager-Stenfrø. 15-40 cm høj, omkring 200 frø pr. plante. Blomstrer maj-juni. Sommer og vinterannuel. Agerjord, grusgrave. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Lychnis flos-cuculi* L. Trevekrone. 20-50 cm høj Blomstrer juni-juli. Fugtige enge. (Hansen 1993)
- Lysimachia nemorum* L. Lund-Fredløs. 10-30 cm høj, blomstrer juni-august. Skove og krat med muldbund. (Hansen 1993)
- Myrica gale* L. Pors. Busk, 1-1,5 m høj. Blomstrer marts-april. På næringsfattig, fugtig bund, især i moser og grøfter i heder og klitheder. (Hansen 1993)
- Ornithopus perpusillus* L. Liden Fuglekro. 5-25 cm høj, blomstrer juni-juli. Sommerannuel, sandede skrænter, overdrev. (Hansen 1993)
- Pedicularis sylvatica* L. Mose-Troldurt. 5-10 cm høj, blomstrer maj-juni. Toårig, hedeagtige enge og hedemoser. (Hansen 1993)
- Plantago lanceolata* L. Lancetbladet Vejbred. 10-40 cm (10-30 cm) langt blomsterskaft, omkring 1.500 frø pr. plante, dog 15.000 på en stor plante. Blomstrer maj-juni, frømodning august-oktober. Flerårig. Overdrev, skrænter, marker, vedvarende græsmarker og ruderater. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Plantago major* L. Glat Vejbred. 10-30 cm høj, omkring 21.500 frø pr. plante (op til 2.000 frø pr. plante Ukrudtsbekæmpelse i landbruget 1998). Blomstrer maj-august. Flerårig. Kan pletvis optræde talrigt i tynde kornmarker, navnlig på våd og fast jord. (Frederiksen et al. 1950, Jessen & Lind 1922, Hansen 1993)
- Poa annua* L. Enårig Rapgræs. 5-20 cm høj. Blomstring og frømodning foregår hele sommeren og det meste af vinteren. Kan optræde meget ondartet i vintersædmarker. Næsthøypigste ukrudtsart i Danmark. Agerjord, vejkanter, ruderater. (Frederiksen et al. 1950, Jessen & Lind 1922, Hansen 1993)
- Polygonum aviculare* L. Se "Svært adskillelige planter".
- Polygonum convolvulus* L. Se "Svært adskillelige planter".
- Potentilla anserina* L. Gåse-Potentil. 20-50 cm høj, 20-25 frø pr. blomst. Blomstrer maj-juli, er flerårig og kan optræde ondartet på opdyrkede kær- og moseområder. Sandstrande, strandenge, vejkanter, enge ved vandhuller og tørvegrave. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Potentilla argentea* L. Sølv-Potentil. 15-30 cm høj. Blomstrer juni-august. Skrænter, bakker, overdrev, vejkanter, diger. (Hansen 1993)
- Potentilla erecta* (L.) Räuschel. Opret Potentil, Tormentil. 10-30 cm, blomstrer juni-august. Tørveholdige enge, hedebakker, morbund i skove, egekrat. (Hansen 1993)
- Potentilla recta* L. Rank Potentil. 30-60 cm høj. Blomstrer juni-juli. Ved bebyggelser. (Hansen 1993)
- Prunellea vulgaris* L. Almindelig Brunelle. 5-25 cm høj, omkring 350 frø pr. plante. Blomstrer juli-august. Flerårig, fugtige overdrev, enge og vedv. græsmark, ikær og ved vejkanter. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Ranunculus acris* L. Bidende Ranunkel. 15-40 cm høj (20-70 cm). Omkring 150-900 frø pr. plante. Blomstrer maj-juli (maj-august). Flerårig. Giftig og vrages af græssende dyr, almindelig på enge og forsømte græsmarker. Halvfugtige enge, overdrev og vejkanter. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)

- Raphanus raphanistrum* L. Kiddike. 30-60 cm (30-80 cm) høj, omkring 100 frø pr. plante. Blomstrer og frømodning juni-august. Typisk sommerannual plante med frøformering. Spredes ofte med staldgødning. Forekommer fortrinsvis på tørre, sandede og kalktrængende marker. Optræder i alle forårssåede afgrøder og er et stort problem for framavlen af vårsæd. Agerjord. (Ukrudtsbekæmpelse i landbruget 1998, Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Rumex acetosella* L. Rødknæ. 15-30 cm høj, omkring 1.000 frø pr. plante. Flerårig. Udpræget vegetativ formering. Optræder som ukrudt i alle afgrøder på magre kalkfattige sandjorder og tørre humusagtige jorder. Grå klit, strandoverdrev, sandede overdrev og vedvarende græsmarker, vejkanter, skovrydninger, agerjord. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993, Jessen & Lind 1922)
- Scorzonera humilis* L. Lav Skorzoner. 10-40 cm høj, blomstrer maj-juni. Heder, tørre enge og vejkanter. (Hansen 1993)
- Sieglingia decumbens* (L.) Bernh. Tandbælg 105-301 cm høj, blomstrer juni-juli. Hedemoser og fugtige heder samt overdrev, morbund i skove, langs stier. (Hansen 1993)
- Silene alba* (Miller) E.H. Krause. Aften-Pragtstjerne. 20-50 cm høj (30-80 cm). Omkring 6000 frø pr. plante. Sommer eller vinterannual. Blomstrer juni-september. Vejkanter, markskel, strandvolde, ruderater. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Silene dioica* (L.) Clairv. Dag-Pragtstjerne. 20-50 cm høj, blomstrer maj-juni. Fugtige, næringsrige skove og krat. (Hansen 1993)
- Silene noctiflora* L. Nat-Limurt. 15-40 cm højde. Sommerannual. Blomstrer juli-september. Agerjord.
- Solanum nigrum* L. Sort Natskygge. 15-50 cm, omkring 40000 frø pr. plante. Blomstrer juli-oktober. Enårig. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Spergula arvensis* L. Alm. Spergel. 10-40 cm (10-30 cm) høj, omkring 3.200 frø pr. plante. Blomstrer og frømodner juni-september. Frøene spirer både forår og efterår, men de efterårsspirende fryser som regel bort om vinteren og kan kun overleve meget milde vintre. Kan optræde uhyre talrigt i vårsædmarker, især på lette kalktrængende jorder. Værdsat i stubmark som foder til fårene. Agerjord, især næringsfattig bund. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993, Jessen & Lind 1922)
- Stellaria media* (L.) Mill. Alm. Fuglegræs. 5-30 cm (5-20 cm) lange nedliggende stængler, omkring 15.000 frø pr. plante. Blomstrer og modner frø næsten hele året. Både sommerannual og vinterannual. Danmarks hyppigst forekommende ukrudtsart. Planten kan optræde meget talrigt i kornmarker. Agerjord, haver, tanglinier. (Ukrudtsbekæmpelse i landbruget 1998, Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)
- Suaeda maritima* (L.) Dumort. Strandgåsefod. 10-30 cm høj. Sommerannual. Blomstrer juli-september. I lavninger på strandengen, på tangvolde og sandstrand. (Hansen 1993)
- Veronica hederifolia* L. Vedben-Ærenspris. 10-30 cm høj, blomstrer april-maj. Sommer eller vintrannual. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)

Svært adskillelige planter

Euphrasia, Øjestrøt

og

Odontites cf. *verna* (Ballardi) Dumort. (coll.) Mark-Rødtop. 10-40 cm høj (5-40 cm), Blomstrer juni-september. Kan optræde i store mængder på lavtliggende noget vandlidende og næringsfattig jorder. På enge, strandenge, i kornmarker, grusgrave og vejkanter. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)

Galium verum L. Gul Snerre. 10-40 cm høj. Blomstrer juni-august. Strand, skrænter, overdrev, klitter, vejkanter. (Hansen 1993)

og

Galium boreale L. Trenervet Snerre. 20-50 cm høj, blomstrer juli-august. Overdrev, skrænter, kratbevoksede skovenge. (Hansen 1993)

Polygonum aviculare L. Vej Pileurt. 10-75 cm (10-60 cm) lavtvoksende med lange stængler, omkring 125-200 frø pr. plante. Blomstrer og frømodning juli-oktober. Typisk sommerannual. Fortrinsvis lerede jorder, hyppigst i åbne vintersædmarker og hørmarker, sjældnere i vårsæd. (Ukrudtsbekæmpelse i landbruget 1998, Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993, Jessen & Lind 1922)

og

Polygonum convolvulus L. Snerle Pileurt. 15-100 cm lange stængler, som enten er nedliggende eller slynger sig op om stængler, strå og blade fra andre planter, omkring 140-200 frø pr. plante. Blomstrer og frømodning juli-september. Udpræget sommerannuel, modnes sammen med korn og hør. Knyttet til kornmarkerne og forekommer almindeligt i vårsæd hvor den er mest generende samt i Hør, kan fremme lejesæd i kornet. Agerjord, ved bebyggelse. (Ukrudtsbekæmpelse i landbruget 1998, Frederiksen et al. 1950)

Polygonum lapathifolium L. Blegbladet Pileurt. 30-60 cm (25-80 cm) høj, omkring 800-850 frø pr. plante. Blomstrer og modner frø i juli-september. Udpræget sommerannuel plante. Kan være meget skadelig i vårsæden, især i lave noget vandlidende marker, hvor den kan forekomme meget talrigt, kan også forekomme i vintersæden. (Ukrudtsbekæmpelse i landbruget 1998, Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)

og

Polygonum persicaria L. Ferskenbladet Pileurt. 25-60 cm høj, omkring 200-800 frø pr. plante. Blomstrer og frømodner juli-september. Rent sommerannuel (kan også forekomme i vintersæd, Ukrudtsbekæmpelse i landbruget 1998). Forholder sig som *Polygonum lapathifolium*. Agerjord, ofte vandlidende, ruderater. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993, Jessen & Lind 1922)

Galeopsis sp:

Galeopsis bifida Boenn. Skov-Hanekro. Tangvolde, agerjord, tørveholdige enge, moser, i skovrydninger, på ruderater. (Hansen 1993)

og

Galeopsis speciosa Miller. Hampagtig Hanekro. 30-100 cm høj, omkring 450 frø pr. plante. Blomstrer og frømodning juli-september. Forholder sig som Alm. Hanekro. På fugtige, ofte tørveholdig agerjord, i skovrydninger. (Frederiksen et al. 195, Hansen 1993)

og

Galeopsis tetrahit L. Alm. Hanekro. 20-70 cm høj (30-70 cm), omkring 100-600 frø pr. plante. Blomstrer og frømodning juli-september. Udpræget sommerenårig og meget besværligt ukrudt i vårsæd. På agerjord, ved bebyggelse, sjældent i skovrydninger. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)

Mentha arvensis L. Ager-Mynte. 10-30 cm høje stængler, omkring 200 frø pr. plante. Blomstrer juli-september. Vedvarende plante med dels vegetativ dels frøformering. Kan være besværligt ukrudt i korn og græsmarker på lave, kolde og vandlidende jorder. På enge, vedvarende græsmarker, søbredder og vandløb, undertiden på agerjord. (Frederiksen et al. 1950, Hansen 1993)

og

Mentha aquatica L. Vand-Mynte 20-70 cm lang, to eller flerårig. I rørsump, langs vandløb, i dynd-eng, kær- og vældmoser samt i skovsump. (Hansen 1993)

Usikker bestemmelse til art (cf.)

Allium cf. ursinum L. Løg, cf. Ramsløg. 25-40 cm høj, blomstrer maj-juni. I skove, især ved kysten. (Hansen 1993)

Camelina cf. alyssum Hjerteskulpet Dodder. 30-60 cm høj, blomstrer juni-juli. Meget sjældent i Danmark. (Mossberg & Stenberg 1994)

Carmelina cf. microcarpa Andr. Småskulpet Dodder. 30-60 cm høj, blomstrer juni-juli. Flerårig, agerjord, skrænter. (Hansen 1993)

Centaurea cf. jacea L. Almindelig Knopurt. 20-80 cm høj, blomstrer juli-september. Vejkanter, vedv. græsmarker, kulturenge, skrænter. (Hansen 1993)

Trifolium cf. pratense L. Rød-Kløver. 15-50 cm høj, blomstrer maj-september. To eller flerårig. Strandoverdrev, skrænter, vedvarende græsmarker, vejkanter. (Hansen 1993)

Cerastium cf. Hønsetarm.

Potentilla argenta/intermedia Sølv-Potentil/Småblomstret Potentil

Plantago cf. Vejbred cf.

Senecio cf. *aquaticus* Vand-Brandbæger 30-80 cm høj. Blomstrer juli-september. Sommerannuel. Sø- og åbredder, dyndenge, kulturrenge. (Hansen 1993)

Trifolium cf. *repens* Hvid-Kløver. 10-25 cm høj. Blomstrer juni-august. Enge, skrænter, vejkanter. (Hansen 1993)

Bilag 2

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	
x-number	x 1507	x 1518	x 1520	x 1529	x 1539	x 1549	x 1550	x 1576	x 1641	x 1643	x 1675	x 1738	x 1746	x 1778	x 1779	x 1800	x 1812	x 1813	x 1831	x 1931	x 1932	x 1967	x 1979	x 1981	x 1982	x 1992	x 2255	x 2274	
1																													
2	11	12	12	11	9	11	??	12	13	11	10	12	12	11	8	8	12	10	6	11	11	11	11	24	23	24	9	12	
3	310	-	450	-	300	300	400	110	295	220	500	450	-	150	200	160	350	275	100	425	-	560	500	-	650	650	275		
4	23	94	9	76	18	26	61	90	8	12	13	15	?	25	7	17	3	3	V/E/K	13	13	6	23	32	17	11	36		
5																													
6	61	169	36	91	35	222	393	23	3	9	7	18	11	24	21	1	11	15	1	31	66	2	106	233	354	577	243		
7			95	-	-	-	7-3	-	-	-	-	-	-	1-2	-	1-1	-	-	-	2-4	-	-	6-12	-	-	-	-		
8																													
9																													
10	27	319	-	6	-	148	141	88	-	9	8	10	3	47	23	13	11	1	21	-	4	-	214	-	-	17	173		
11																													
12																													
13		1-1	1-2	-	-	-	7-3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11-24	-	-	1-2	-		
14																													
15																													
16																													
17																													
18													8																
19																													
20		1283	-	139	-	379	878	1000	86	77	76	239	mange en del	-	118	236	61	36	3	23	42	4	420	24	88	191	77	430	
21	153	426	77	48	69																								
22																													
23																													
24																													
25							11																						
26			2										3	9													8	4	
27	4					14									6														
28		28														1												23	
29																													
30																													
31																													
32	1					13	166			2	1	1				1								1					
33		1																											
34																													
35																													
36																													
37																													
38																													
39																													
40																													
41																													
42	1						10								1	1													
43						1	1																						
44																													
45												1																	
46																													
47																													
48																													
49																													
50																													
51																													
52																													
53	7		44		6	17	66	17	1			9		11	10	12	1	4		1							11		
54			23		6	57	57	1				9		1	1	7	1	1		3							18	11	
55													6															14	
56																													
57	7	20	67	51+2f	6	23	123	18	1			18	6	12	11	19	2	5		3	3						11	14	
58																													
59																													
60																													

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC
x-number	x 1507	x 1518	x 1520	x 1529	x 1539	x 1549	x 1550	x 1576	x 1641	x 1643	x 1675	x 1738	x 1746	x 1778	x 1779	x 1800	x 1812	x 1813	x 1831	x 1931	x 1932	x 1967	x 1979	x 1981	x 1982	x 1992	x 2255	x 2274
120	Plantago lanceolata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
121	Plantago major	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
122	Poa annua	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
123	Poa annua cf.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
124	Poaceae	1	1	5	6	1	9	7	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	3	-	-	3	-	1	5	
125	Poaceae cf.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
126	Polygonum aviculare cf.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
127	Polygonum aviculare	-	1	-	1	-	9	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	
128	Polygonum convolvulus	-	-	-	-	3	-	1	19	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
129	Polygonum cf. convolvulus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
130	Polygonum aviculare/convol.	-	13+7f	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
131	Polygonum lap/pers.	1	8+2f	-	4+1f	-	15	48	14	6	-	-	3	1	2	-	-	-	1	2	-	1	-	1	-	1	12	
132	Polygonum lap/pers. cf.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
133	Polygonum sp.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
134	Polygonum/Carex (indmad)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
135	Polygonaceae	2	-	1	1	7	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	
136	Polygonaceae/Carex	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
137	Potentilla anserina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
138	Potentilla argenta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
139	Potentilla cf. argenta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
140	Potentilla argenta/intermedia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
141	Potentilla erecta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
142	Potentilla recta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
143	Potentilla cf. recta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
144	Potentilla sp.	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
145	Prunella vulgaris	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
146	Prunella sp.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
147	Ranunculus acris	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
148	Ranunculus cf. acris	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
149	Ranunculus repens/acris/bulbosus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
150	Raphanus raphanistrum, kapsel	1	-	1	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
151	Raphanus raphanistrum, frø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
152	Rhinanthus sp.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
153	Rosaceae	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
154	Rumex acetosella	-	3	11	-	5	11	-	1	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	8	-	-	1	1	-	3	1	1
155	Rumex acetosella cf.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
156	Rumex sp.	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
157	Rumex cf.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
158	Scorzonera humilis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
159	Scleranthus sp.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
160	Senecio cf. aquaticus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
161	Sieglingia decumbens	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
162	Sieglingia decumbens cf.	1	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	8	5	2	1	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-
163	Siene alba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
164	Siene cf. alba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
165	Siene dioica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
166	Siene dioica/alba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
167	Siene cf. nuians	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
168	Siene noctiflora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
169	Siene cf. noctiflora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
170	Siene sp.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
171	Siene/Melandrium	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
172	Spergula arvensis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
173	Stellaria media	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
174	Stellaria cf. poacea	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
175	Stellaria sp.	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
176	Suaeda maritima	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
177	Trifolium cf. pratense	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
178	Trifolium cf. repens	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC			
1	x-nummer	x 1507	x 1518	x 1520	x 1529	x 1539	x 1549	x 1550	x 1576	x 1641	x 1643	x 1675	x 1738	x 1746	x 1778	x 1779	x 1800	x 1812	x 1813	x 1831	x 1831	x 1932	x 1967	x 1979	x 1981	x 1982	x 1992	x 2255	x 2274			
179	Trifolium cf.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
180	Trifolium sp.	-	1	-	3	-	2	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-				
181	Urtica dioica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
182	Valeriana dioica cf.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
183	Veronica sp.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
184	Veronica hederifolia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
185	Viola sp.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
186	Indet	47	58	49	39	16	32	55	24	6	4	-	25	3	38	20	28	12	5	-	17	14	32	47	10	2	14	44	71			
187	Trækull/rodfragmenter	x	xx	x	x	x	x	-	-	x	x	x	x	-	x	x	x	x	x	-	x	xx	x	x	-	xx	x	x	x			
188		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
189	Coprolit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
190	Fiskeknogler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2+?	7	-	-	-	1	-	-	-		
191	Flintstuslag	7	-	-	-	5	-	-	4	6	3	14	5	-	4	1	8	15	10	4	-	-	3	-	-	8	-	-	-	-		
192	Insektrester	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
193	Keramikfragment	2	-	-	-	x	-	-	-	x	x	x	x	-	-	-	-	x	-	-	-	1	-	-	-	xx	xx	-	-	-	-	
194	Knogle - landfragmenter	-	-	14	-	105	-	9	-	4	2	10	9	-	3	1	3	1	4	1	7	-	37	3	-	50	-	-	-	-	-	
195	Særligt	-	-	-	-	-	-	-	-	Harpiks?	-	Fåreland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Renset?	Renset?	-	-	-	-	
196	Prevedatering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	A	AD	AE	AF	AG	AH	AI	AJ	AK	AL	AM	AN	AO	AP	AQ	AR	AS	AT	AU	AV	AW	AX	AY	AZ	BA	BB	BC	BD	BE	
1	x-nummer	x2311	x 2345	x 2482	x 2498	x2541	x 2549	x2645	x2667	x2715	x2728	x2729	x2730	x2731	x 3017	x3075	x 3077	x 3084	x3085	x 3148	x3149	x3232	x 3270	x3313	x3468	x3488	x3552	x3534	x3613	
179	Trifolium cf.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
180	Trifolium sp.	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	
181	Urtica dioica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
182	Valeriana dioica cf.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
183	Veronica sp.	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4	-	-	
184	Veronica hederifolia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
185	Viola sp.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	4	2	-	5	10	11	4	81	3	21	54	-	18	31	2	-	27	
186	Indet	25	25	21	41	5	128	16	35	19	-	9	4	2	-	5	10	11	4	81	3	21	54	-	18	31	2	-	27	
187	Trækul/rodfragmenter	x	x	x	x	-	x	xx	-	xx	x	-	x	x	xxx	xx	x	xxx	x	-	xx	x	x	-	x	-	x	-	xx	
188	Coprolit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
189	Fiskeknogler	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	8	-	1	6	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
190	Flintafslag	-	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	5	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-
191	Insektræster	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
192	Keramikfragment	-	-	x	x	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	x	1	x	24	3	x	-	-	-	-	-	-	-
193	Knogle - landfragmenter	24	4	6	2	-	11	-	124	-	-	x	-	2+	140	2+	9	129	-	2	3	4	-	-	-	-	-	-	2+	-
194	Særligt	-	-	-	-	stråled	-	-	-	-	stråled	stråled	-	-	-	stråled	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 avner	-	-	-
195	Prevedatering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
196		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	A	BF	BG	BH	BI	BJ	BK	BL	BM	BN	BO	BP	BQ	BR	BS	BT	BU	BV	BW	BX	BY	BZ	CA	CB	CC	CD	CE	CF	CG
1	x-nummer	x3670/x3670?	x3723	x3727	x3815	x3842	x3854	x3860	x3878	x3894	x3909	x3910	x3913	x4381	x4391	x4456	x4512	x5376	x5382	x5386	x5618	x6384	x6675	x6936	x7536	x7564	x8048	x8152	x8376
179	Trifolium cf.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
180	Trifolium sp.	-	4	-	-	-	2	-	-	-	1	2	1	2	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
181	Urtica dioica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
182	Valeriana dioica cf.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
183	Veronica sp.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
184	Veronica hederifolia	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1
185	Viola sp.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
186	Indet	69	194	3	27	49	28	40	40	35	49	27	9	50	15	15	19	57	125	26	7	-	88	27	6	147	92	29	45
187	Traakul/rodfragmenter	x	xx	xxx	xx	xx	xxx	xx	x	xx	xx	xx	x	xx	xx	xx	xx	x	x	xx	x	-	x	xx	x	xx	xx	-	xx
188	Coprolit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	X	-	-	-	-	-	-	-	-	-
189	Fiskeknogler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
190	Finfatslag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
191	Insektrestier	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
192	Keramikfragment	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
193	Knogle - landfragmenter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
194	Særligt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	lyng?	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	lyngkapsel	-	-	-
195	Prøvedatering	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
196		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

A		CH	CI	CJ	CK	CL	CM
1	x-nummer	x8552	x9733	x9779	x-nummer		
2	Vol. ubehandlet (l.)	12	9	9	Vol. ubehandlet (l.)		
3	Vol. rest (ml.)	-	-	-	Vol. rest (ml.)		
4	Floteret (ml.)	76	41	53	Floteret (ml.)		
5							
6	Hordeum, avniklædt	182	166	144	Byg, avniklædt		
7	Hordeum, nøgen	-	-	-	Byg, nøgen		
8	Hordeum, akslæd	-	-	-	Byg, akslæd		
9	Akslæd, cf. Hordeum	-	-	-	akslæd, cf. Byg		
10	Secale	478	232	53	Rug		
11	Secale cereale cf.	-	-	-	Rug cf.		
12	Secale, akslæd	36	-	-	Rug, akslæd		
13	Akslæd cf. secale	-	-	-	Akslæd cf. Rug		
14	Akslæd indet.	58	-	-	Akslæd, indet		
15	Secale/Hordeum, akslæd	-	-	-	Rug/Byg akslæd		
16	Triticum aestivum/compactum	-	-	-	Almindelig Hvæde/Dværghvæde		
17	Triticum dicoccum cf.	-	-	-	Emmerhvæde cf.		
18	Triticum sp.	-	-	-	Hvæde sp.		
19	Triticum, cf.	2	-	1	Hvæde, cf.		
20	Cerealia indet, fragment	634	1320	520	Korn, ubestemt, fragment		
21	Cerealia indet	-	383	49	Korn, ubestemt		
22							
23	Agrostemma githago	-	-	-	Klinter		
24	Allium cf. Ursinum	-	-	-	Løg, cf. Ramsløg		
25	Anthemis arvensis	-	-	-	Ager-Gåseurt		
26	Anthemis colula	-	-	-	Slinkende Gåseurt		
27	Anthemis cf. colula	4	-	-	cf. Slinkende Gåseurt		
28	Anthemis sp.	-	-	16	Gåseurt sp.		
29	Anthemis cf.	-	-	-	Gåseurt cf.		
30	Aphanes arvensis	-	-	-	Almindelig Dværgløvetod		
31	Artematherum	-	-	-	Drophavre		
32	Asteraceae	-	-	-	Kurveblomsfamilien		
33	Avena sp.	-	-	-	Havre sp.		
34	Avena cf.	-	-	2	Havre cf.		
35	Avena/Bromus	-	-	-	Havre/Højre		
36	Balota nigra	-	-	-	Tandbøger		
37	Brassica sp.	-	-	-	Kål sp.		
38	Brassica/Raphanus (indmad)	-	-	1	Kål/Kiddike		
39	Brassica/Fabacea	-	-	-	Kål/Erteblomsfamilien		
40	Bromus sp.	-	-	-	Højre sp.		
41	Bromus/Avena	-	-	-	Højre/Havre		
42	Calluna vulgaris	-	-	-	Hedelyng		
43	Calluna, bladfragment	-	-	-	Hedelyng, bladfragment		
44	Calluna sp.	-	-	-	Hedelyng sp.		
45	Callitha palustris	-	-	-	Eng-kabbeleje		
46	Camelina cf. alyssum	-	-	-	Hjerteskipet Dodder		
47	Camelina cf. microcarpa	-	-	-	Småskulpet Dodder		
48	Camelina sativa	-	-	-	Sæddodder		
49	Camelina sp.	-	-	-	Dodder sp.		
50	Cf. Camelina sp.	-	-	-	Cf. Dodder sp.		
51	Carduus/Cirsium	-	-	-	Tidsel/Bladhoved-Tidsel		
52	Carex liporina	-	-	-	Hare-Star		
53	Carex sp. (trekantet)	-	-	-	Star sp. (trekantet)		
54	Carex sp. (flade)	14	-	-	Star sp. (flad)		
55	Carex sp. (ikke sorteret)	-	32	4+1f	Star sp. (ikke sorteret)		
56	Carex sp. Flade/trekantede/ikke sorteret	14	32	4+1f	Star sp. Trekantet/flad/ikke sorteret		
57	Carex cf.	-	-	-	Star cf.		
58	Caryophyllaceae	-	-	-	Neilikefamilien		
59	Centaurea cf. jacea	-	-	-	Knopurt, cf. Almindelig Knopurt		
60	Centaurea sp.	-	-	-	Knopurt		

	A		CH	CI	CJ	CK	CL	CM
	x-nummer	x9552 x9779 x9733			x-nummer			
61	Centaurea cf.	-	-	-	-	Knopurt cf.		
62	Cerasium sp.	-	-	-	-	Henselarm sp.		
63	Cerasium cf.	-	-	-	-	Henselarm cf.		
64	Cerasium/Stellaria	-	-	-	-	Henselarm/Fladsjerne		
65	Cenococcum	-	-	-	-	Svampesporer		
66	Chenopodium/Caryophyllaceae (indmad)	-	-	-	-	Gåsefod/Nellikfamilien		
67	Chenopodium album	20	28	9+1f	-	Hvidmelet Gåsefod		
68	Chenopodium sp.	38	16	6+2f	-	Gåsefod sp.		
69	Chenopodium cf.	-	-	-	-	Gåsefod cf.		
70	Chenopodium/Stellaria (indmad)	-	4	1	-	Gåsefod/Fladsjerne sp.		
71	Corylus avellana, skal	-	-	-	-	Hassel		
72	Cruciferae sp.	-	-	-	-	Korsblomstfamilien		
73	Cyperaceae	-	-	-	-	Halvgræsfamilien		
74	Epiobium sp.	-	-	-	-	Dueurt sp.		
75	Erica tetralix, bladfragment	2	-	-	-	Klokkelyng, bladfragment		
76	Erodium cicutarium	-	-	-	-	Hejrenæb		
77	Euphorbia helioscopia	-	-	-	-	Skærm-Vortemælk		
78	Euphrasia/Odonites	4	32	9	-	Øjentræs/Rødtop		
79	Euphrasia/Odonites cf.	-	-	-	-	Øjentræs/Rødtop cf.		
80	Fabaceae	30	79+81f	4+1f	-	Ærteblomstfamilien		
81	Fabaceae cf.	-	40	1f	-	Ærteblomstfamilien cf.		
82	Fumaria officinalis	-	-	-	-	Læge-Jordrøg		
83	Galeopsis sp.	-	-	1	-	Hanekro sp.		
84	Galium aparine	-	-	-	-	Burre-Snerre		
85	Galium cf.spurium	-	-	-	-	Snerre, cf. Rundbladet Snerre		
86	Galium verum/boreale	-	-	-	-	Trenenvei/Gul Snerre		
87	Galium sp.	-	-	-	-	Snerre		
88	Galium/Veronica	-	-	5	-	Snerrel/Ærenpris		
89	Gentianella sp.	-	-	-	-	Enslan		
90	Geranium cf. sylvaticum	-	-	-	-	Storkenæb, cf. Skovstorkenæb		
91	Geranium/Tritolium sp. cf.	-	-	-	-	Storkenæb/Kløver sp. cf.		
92	Geranium sp.	-	-	-	-	Storkenæb sp.		
93	Glechoma hederacea	-	-	-	-	Korsknop		
94	Hippuris vulgaris	-	-	-	-	Vandspir		
95	Hippuris sp. Cf.	-	-	-	-	Vandspir sp. cf.		
96	Juncus sp.	-	-	-	-	Siv		
97	Lamiaceae	-	-	-	-	Læbeblomstfamilien		
98	Lamiaceae cf.	-	-	-	-	Læbeblomstfamilien cf.		
99	Lamium sp.	-	-	-	-	Tvøland sp.		
100	Lapsana communis	-	-	-	-	Haremad		
101	Leucanthemum vulgare	-	-	-	-	Hvid Okseøjle		
102	Linum catharticum	-	-	-	-	Vild Her		
103	Linum usitatissimum	-	-	-	-	Her		
104	Lithospermum arvense	-	-	-	-	Aggr. Stenfrø		
105	Luzula cf.	-	-	-	-	Frylle cf.		
106	Luzula sp.	-	-	1	-	Frylle		
107	Lychnis flos-cuculi	-	-	-	-	Trævlekrone		
108	Lysimachia nemorum	-	-	-	-	Lund-Fredles		
109	Claviceps sp.	-	-	-	-	Meldrøje		
110	Mentha sp.	-	-	-	-	Mynte		
111	Mentha cf.	-	-	-	-	Mynte cf.		
112	Menyanthes sp.	-	-	-	-	Bukkeblad sp.		
113	Myosotis sp.	-	-	-	-	Forglemmigeli sp.		
114	Myrica gale	2	-	-	-	Mose-Pors		
115	Myrica gale, cf.	-	-	-	-	Mose-Pors cf.		
116	Odonites sp.	-	-	-	-	Rødtop sp.		
117	Ornithopus perpusillus	-	-	-	-	Liden Fugleklo		
118	Pedicularis sylvatica	-	-	-	-	Mose-Troldurt		
119	Plantago cf.	-	-	-	-	Vejbred sp.		

	A	CH	CI	CJ	CK	CL	CM
1	x-nummer	x9552	x9733	x9779	x-nummer		
120	Plantago lanceolata	-	-	-	Lancel-Vejbred		
121	Plantago major	-	-	-	Glat Vejbred		
122	Poa annua	-	-	-	Enårig Rappgræs		
123	Poa annua cf.	-	-	-	Enårig Rappgræs cf.		
124	Poaceae	10	12	4	Græsfamilien		
125	Poaceae cf.	-	-	-	Græsfamilien cf.		
126	Polygonum aviculare cf.	-	-	-	Vej-Pileurt cf.		
127	Polygonum aviculare	-	-	-	Vej-Pileurt		
128	Polygonum convolvulus	4	4	1	Snerfe-Pileurt		
129	Polygonum cf. convolvulus	-	-	-	Pileurt, cf. snerfepileurt		
130	Polygonum aviculare/convol.	-	-	-	Vej/Snerfe-Pileurt		
131	Polygonum lap/pers.	8	-	-	Knude/Fersken-Pileurt		
132	Polygonum lap/pers. cf.	-	-	-	Knude/Fersken-Pileurt cf.		
133	Polygonum sp.	-	-	-	Pileurt sp.		
134	Polygonum/Carex (indmad)	-	-	-	Pileurt/Star		
135	Polygonaceae	-	-	-	Syrefamilien		
136	Polygonaceae/Carex	-	-	-	Syrefamilien/Star		
137	Potentilla anserina	-	-	-	Gåse-Potentil		
138	Potentilla argenta	-	-	-	Sølv-Potentil		
139	Potentilla cf. argenta	-	-	-	Sølv-Potentil cf.		
140	Potentilla argenta/intermedia	-	-	-	Sølv/Småblomstret Potentil		
141	Potentilla erecta	-	-	-	Opret Potentil		
142	Potentilla recta	-	-	-	Rank Potentil		
143	Potentilla cf. recta	-	-	-	Rank Potentil cf.		
144	Potentilla sp.	-	-	1	Potentil sp.		
145	Prunella vulgaris	-	-	-	Almindelig Brunelle		
146	Prunella sp.	-	-	-	Brunelle sp.		
147	Ranunculus acris	-	-	-	Blodende Ranunkel		
148	Ranunculus cf. acris	-	-	-	Blodende Ranunkel cf.		
149	Ranunculus repens/acris/bulbosus	-	-	-	Lav/Blodende/Knold-Ranunkel		
150	Raphanus raphanistrum, kapsel	-	-	-	Kiddike, kapsel		
151	Raphanus raphanistrum, frø	-	-	-	Kiddike, frø		
152	Rhnanthus sp.	-	-	-	Skjaller sp.		
153	Rosaceae	22	12	4	Rosfamilien		
154	Rumex acetosella	-	-	-	Rødknæ		
155	Rumex acetosella cf.	-	-	-	Rødknæ cf.		
156	Rumex sp.	2	-	-	Skræppe sp.		
157	Rumex cf.	-	-	1	Skræppe cf.		
158	Scorzonera humilis	-	-	-	Lav Skorzoner		
159	Scleranthus sp.	-	-	-	Knavel sp.		
160	Senecio cf. aquaticus	-	-	-	Vand-Brandbæger		
161	Sieglingia decumbens	-	-	-	Tandbælg		
162	Sieglingia decumbens cf.	-	-	-	Tandbælg cf.		
163	Silene alba	-	-	-	Aften-Pragtsjerne		
164	Silene cf. alba	-	-	-	Aften-Pragtsjerne cf.		
165	Silene dioica	-	-	-	Dag-Pragtsjerne		
166	Silene dioicalaba	-	-	-	Dag/Aften-Pragtsjerne		
167	Silene cf. nultans	-	-	-	Nikkende Limurt cf.		
168	Silene noctiflora	-	-	-	Nat-Limurt		
169	Silene cf. noctiflora	-	-	-	Limurt, cf. Nat-Limurt		
170	Silene sp.	-	-	-	Limurt		
171	Silene/Melandrium	-	-	-	Limurt/Pragtsjerne		
172	Spergula arvensis	-	-	1	Alm. Spergel		
173	Stellaria media	2	-	-	Alm. Fuglegræs		
174	Stellaria cf. poacea	-	-	-	Fladsjerne cf. Græsbladet fladsjerne		
175	Stellaria sp.	-	-	-	Fladsjerne sp.		
176	Suaeda maritima	-	-	-	Strandgåsefod		
177	Trifolium cf. pratense	-	-	-	Rød-Kløver cf.		
178	Trifolium cf. repens	-	-	-	Hvid-Kløver cf.		

	A	CH	CI	CJ	CK	CL	CM
1	x-nummer	x9552	x9733	x9779	x-nummer		
179	Trifolium cf.	-	-	-	Kløver cf.		
180	Trifolium sp.	-	-	-	Kløver sp.		
181	Urtica dioica	-	-	-	Stor Nælde		
182	Valeriana dioica cf.	-	1	-	Tvebo Baldrian cf.		
183	Veronica sp.	-	-	-	/Erenpris sp.		
184	Veronica hederifolia	-	-	1	Vedbend-/Erenpris		
185	Viola sp.	-	-	-	Viol sp. (indmad)		
186	Indet	62	32	37	Ubestemt		
187	Trækul/rodfragmenter	xx	xx	xxx	Trækul/rodfragmenter		
188							
189	Coprolit	-	-	x	Coprolit		
190	Fiskeknogler	-	-	-	Fiskeknogler		
191	Flintafslag	-	-	-	Flintafslag		
192	Insektrester	-	-	-	Insektrester		
193	Keramikfragment	-	-	-	Keramikfragment		
194	Knogle - landfragmenter	-	-	-	Knoglefragmenter		
195	Særligt	-	-	-	Særligt		
196	Prøvedatering						